

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

MEGHÍVÓ – jótékonyági koncert

JÓTÉKONYSÁGI KONCERT „AZ ÉLET MENETE ALAPÍTVÁNY” JAVÁRA
DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA 2010. NOVEMBER 14. 18.00

Sztevanovity

Zorán

Heilig
Gábor

Hernádi
Judit

Kern
András

Az est fővédnökei: Presser Gábor, Falusi Mariann, Hegedűs D. Géza és Szabó Tamás a 2009. évi jótékonyági koncert közreműködő művészei

Jegyek: Alexandra Könyvesházak

(Károly körút, Párizsi Nagyrúháza) és www.jegy.hu

www.eletmenete.hu

Budapesti kirándulás

A Komáromi Zsidó Hitközség budapesti kirándulást szervez 2010. november 14-én, vasárnap.

A tervezett program:

8:00: Indulás autóbusszal a Menház elől

10:00-12:00: Látogatás a Dohány utcai Zsinagógában és a pesti Zsidónegyedben – a túra olyan, különleges helyszíneket érint, amelyek a turisták elől zárva vannak

12:00-14:00: Kóser ebéd a Carmel étteremben és séta a negyed utcáin

14:00-15:30: Idegenvezetéssel egybekötött látogatás a szeptemberben megnyílt Izraeli Kulturális Intézetben

15:30: Szabadidő

17:00: Helyek elfoglalása a zsinagógában

18:00: Koncert a Dohány utcai Zsinagógában (Zorán – Hernádi Judit – Kern András – Heilig Gábor)

Kb 22:00: Érkezés Komáromba a Menházhoz

A kedvezményes részvételi díj (támogatóinknak köszönhetően) a KZSH tagjainak és mindazoknak akik az 5771. év nagyünnepi Istentiszteletein legalább egy alkalommal részt vettek a komáromi zsinagógában 25 EUR. Az összes többi résztvevőnek 45 EUR. A kedvezményes részvételi díj csak az egész napos programon résztvevőkre vonatkozik!

A részvételi díjat **legkésőbb 2010. november 9-ig** kérjük befizetni, későbbi, illetve helyszíni befizetést nem tudunk elfogadni. **Jelentkezni a kile@menhaz.sk címen és a KZSH titkárságán lehet.**

Mindenkit szeretettel várunk!

Chanukai előzetes

A KZSH chanukai programját Hagymányok Hétfvégje címmel rendezi meg **2010. december 3-4-ig**. A rendezvényt a Csemadok és a Szülőföld Alap támogatja. Részleteket a novemberi HH-ban olvashatnak.

Támogatónk

nka

Nemzeti Kulturális Alap

A SZLOZSIHISZ vezetőségi ülése

A Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége vezetősége 2010. október 3-án Kassán ülésezett. A KZSH-t Pasternák Antal elnök képviselte. A legfőbb napirendi pont az új alapszabály elfogadása volt, melyet a vezetőség jóváhagyásra javasolt a november 21-én Pozsonyban ülésező közgyűlésnek. Szó esett a pozsonyi Chez David lejáró bérleti szerződéséről is. Több ingatlan értékesítéséről szavaztak a megjelentek. A kóser ebédet követően a Kassai Zsidó Hitközség ingatlanjainak megtekintésével zárult a kihelyezett ülés.

Új kiadvány

A napokban került nyomdába a KZSH legújabb képeslapja, mely a Menházat, illetve a zsinagógát ábrázolja. Hamarosan megjelenik...

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyháznak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** –
 élfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!** S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával.

Faliújság rövid hírek

✦ A HH-t, a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: Rujder család (Nyitra), Milesova Jelizaveta (Komárom) Balázs Lilla és Juli, Vajnorsky család (Izrael) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✦ A KZSH új kiadásban megjelenteti a Menházról szóló szórólapját, amely a Szlovák Zsidó Örökség Útja része. A felújítás utáni képekkel gazdagított háromnyelvű (szlovák, magyar, angol) kiadvány 5000 példányban jelenik meg Nyitra megye támogatásával.

✦ A Joint Pozsonyi képviselője az idén is hozzájárult a Nagyünnepnek méltó megünnepléséhez. Köszönjük a támogatást!

Szeptember 17-én ünnepelte 99. születésnapját közösségünk legidősebb tagja Paszternák Anna. Boldog születésnapot, bis 120!

TRADÍCIÓ a komáromi zsinagóga hitéleti oldala

Dr. Oláh János beszéde a megtérés szombatján

Véget értek immár a zsidó újév, ros hásáná/rasesóne ünnepnapjai, de elkezdődött ismét egy ünnep, egy gyakoribb, egy hetente „bejövő” ünnepnap a szombat/sábesz, méghozzá most egy egyszeri, egy különleges szombat/sábesz.

Az ünnep előtt, dr. Oláh János a zsinagógában

Mielőtt erről szólok néhány szót – eleget téve a komáromi zsidó hitközség/kile megtisztelő felkérésének - kérem én is e helyről, a frigyszekrény elöl e hitközség/kile minden tagjára, a jelenlévőkre és a most jelen nem lévőkre egyaránt az Ö.való áldását. Kérem, hogy adjon egészséget és kellő erőt az Ö.való kívánságaik, vágyaik megvalósításához. Adjon az Ö.való világosságot, hogy megtaláljuk a Neki és szeretteinknek egyaránt tetsző utat az 5771. esztendőben. Kísérje figyelemmel az Ö.való lépteinket, és továbbra is vigyázzon reánk, most és az eljövendőben!

A jövendő kívánalmaitól visszatérve a mába, vagy pontosabban a közeljövőbe: A holnapi napon, a zsinagógák reggeli istentiszteletének keretében, a sáhrisz imában, a Tórából/Tajróból, Mózes mesterünk/Majse rabbénu énekét olvassák az ötödik könyv végéről. E hetiszakasunk számos gondolatot, tanácsot, útmutatást tartalmaz, melyeket halála előtt mondott el honfoglalás előtt álló népének Mózes. Az ének középpontjában ama gondolat a hangsúlyos, hogy tanulni, hogy okulni kell a múltból.

„Emlékezzél meg az ős időkről; gondoljátok el annyi nemzedék éveit! Kérdezd meg atyádat, és megjelenti né-

ked, a te véneidet és megmondják néked!” (M.V. XXXII,7) – olvassák majd.

A zsidóság évezredekre visszanyúló történelméből, bizony, volna mit tanulnia mindenkinek, beleértve magunkat is. A múlt ismeretéből, eleink tapasztalatából tanulnunk kellene, mert az csak javunkra szolgálna. A hetiszakaszhoz tartozó háftárának/háftajrénak egyetlen témája van - illeszkedve e napok, a jámim noráim/jajmim najróim/„félelmetes napok”, a ros hásánától jom kipurig/jankiperig terjedő napok, e „félelmetes” tíz nap hangulatához – és e téma: a megtérés, a visszatérés. E mai szombatnak/sábesznek is ez a megkülönböztető elnevezése: sábat suvá/sábesz súvó, mert így kezdődik a holnapi háftára:

„Térj vissza hát Izráel az Úrhoz, a te Istenedhez, mert elbuktál vétkeid miatt!” (Hósea XIV,2)

A sábat suvá, a „félelmetes napok” szombati napja tehát a megtérés, a visszatérés szombatja. Ros hásánától egy új évet kezdtünk. Egy új esztendőt, az 5771. zsinagógai esztendőt, bizakodással, reményekkel, bízva Ö.való I.tenünk jóindulatában, gondoskodásában. A hetiszakaszhoz tartozó háftáránk végén hangot is adunk ennek Míha/Mikeás prófétánk szavaival:

„Kicsoda olyan Isten, mint te, aki megbocsátja a bűnt és elengedi öröksége maradványát vétkéit?! Nem tartja meg haragját örökké, mert gyönyörködik az irgalmasságban! Hozzánk térvén, könyörül rajtunk; eltapodja vétkeinket. Bizony, a tenger mélységébe vetted minden bűnünket! Hűséget mutatsz Jákobnak, irgalmasságot Ábrahámnak, amint megesküdtél atyáinknak még az ős időkből.” (VII,18-20)

Ismét olvashatjuk e fontos szavakat: „ős idő”. A holnap olvasandó szövegeink hivatkoznak az „ős idő”-re, a

történelmi idő tanulságára, az eleink által továbbadottakra, az emlékezetre.

Ám emlékezet csak addig van, míg valaki emlékeztet, míg valaki tud emlékeztetni valamire, amíg van aki továbbadja a tanulságokat, a „tapasztalásokat”, az új, a követő generációnak, generációknak, és van aki „fogadja” e tanulságokat, „tapasztalásokat”. E láncolat ha megszakad, végleg, és jóvátehetetlenül megszakad, hiszen akkor nem lesz többé ki továbbadjon, avagy nem lesz többé ki továbbadni az „emlékezet” által addig megőrzöttet. Nem álltathatjuk magunkat és ne is álltassuk magunkat! Minden rajtunk múlik!

Ha megismerünk valamit eleink, őseink „tanulásaiból”, „tapasztalásaiból”, azzal többé leszünk. Ha továbbadjuk ezt a minket követőknek, azzal még többen leszünk, és lesz ki emlékezik majd Mózesre és az ő Tórájára/Tajrójára, és arra mit abban írt, miszerint I.ten a zsidóságot választotta ki magának népül, és gondoskodott róla évezredek át, ám „cserében” el várta, hogy népe ne feledkezzék meg róla, és ne vétkezzék ellene, tartsa meg azon törvényeket, rendeleteket, utasításokat, mit Tőle kapott a Szináj-hegyen. Tartsa emlékezetében népe mindazokat a cselekedeteket, mit tett értük az Ö.való, és őrizze meg népe önmagát, önön sajátosságait és emlékezetét az „ős időkről”, a generációkon keresztül átadott tanulságokat, közöttük azt, amit holnap reggel, a hetiszakaszhoz tartozó háftárában olvasnak fel zsinagógáinkban: „Térj vissza hát Izráel az Úrhoz, a te Istenedhez...” Akkor jogosan, cselekedetekkel megtámogatva kérhetjük majd I.tenüktől, mit a Kádis imában oly sokszor kérünk:

„Jöjjön nagy békesség és élet az ég-ből reánk, és egész Izraelre...” Akkor az „ős idő” tanúsága szerint ez el fog jönni. Vajh, így lenne ez, még a mi napjainkban!

Sábat sálom! Git sábesz! Békés, boldog szombatot, szombatokat kívánok mindnyájónknak!

Ismét állt a sátor – Szukot Komáromban

5771 Szukotját a tavalyi évhez hasonlóan hagyományainknak megfelelően ünnepelte közösségünk. Ismét felállítottuk a Menház udvarán a budai Frankel körzettől kapott sátrat, melyet többek között Miriam Neiger-Fleischmann jeruzsálemi festőművésznő díszeti tetek otthonossá. A Shalom klub látogatóit a zuhogó eső sem tántorította el, hogy kis időt eltöltsenek az ideiglenes építményben. Különleges és megható pillanatokra került sor a Wallenstein Zoltán teremben, ahol kedves izraeli vendégeket köszönthettünk. Vajnorsky Teri néni, lánya Gizka férjével Petoval

Shalom klub a Menházban

Michal és Yael Sternbach a szukoti sátorban...

és négy gyermekükkel Michallal, Yaellel, Yuvallal, Yaronnal látogatott el városunkba. Paszternák Tamás koordinátor

köszöntötte a megjelenteket, majd Teri néni szólt arról, mit jelent neki most itt Komáromban együtt lenni családjával. Teri néni férjével a nyolcvanas évek végén követte Izraelbe az 1968-ban kivándorolt két lányát. A nagyszülő szavai után a fiatalabb generáció kapott szót, megtudhattuk mivel foglalkoznak, milyen érzésekkel jöttek Komáromba. A Vajnorsky és Sternbach család szintén hozott díszeket az ünnepi sátorba. A bemutatkozások után Megyes Pál rabbijelölt, az OR-ZsE hallgatója kezében a szukoti csokorral magyarázta el az ünnep eredetét, szokásait, hagyományait. A terített asztalokon kóser mediterrán különlegességek voltak, humor, pita, falafel és padlizsánsaláta formájában. A klub jó hangulatát fokozták a jeruzsálemi vendégeink által gitárkísérettel énekelt dalok.

Az őszi Nagyünnepok utolsó komáromi rendezvényét abban a reményben fejeztük be, hogy az 5772. esztendő hasonlóan, együtt köszöntjük majd!

PA

Együtt... Vajnorsky Teri néni, lánya Gizike és Pasternák Antal, a KZSH elnöke

EMLÉKEK – ismeretlen fejezetek a Komáromi Zsidó Hitközség történetéből

Új dokumentumok és fényképek a Mikromúzeumban

Az utóbbi hónapokban további dokumentumokkal és fényképekkel gazdagodott a Komáromi Zsidó Hitközség Schnitzer Ármin főrabbirol elnevezett gyűjteménye. Uri Rauscher Jeruzsálemben élő hittestvérünk a Rauscher család háború előtti életével kapcsolatos fényképfelvételeket juttatott el mikromúzeumunknak. A képeken feltűnik a család porcelánfestő üzeme és a híres festőművész, Rauscher György.

Paszternák András internetes árverési oldalakon bukkant két érdekes dokumentumra, melyeket megvásárolt és közösségünknek adományozott. Az

egyik egy „A komáromi izraelita hitközség rabbiságán”, mint anyakönyvi hivatalban kiállított születési anyakönyvi kivonat 1910. szeptember 29. dátummal. A 100 éves iratot dr. Schnitzer Ármin, főrabbi látta el kézjeggyel. A másik relikvia Alapy Gáspár m. kir. főtanácsos, polgármester 1944-ben kiadott „Polgármesteri jelentés Komárom thj. szab. kir. város állapotáról az 1939 július hó 15-től 1944 június hó 30-ig terjedő időre vonatkozólag”. A zsidó közösségről a következőket olvashatjuk:

„A zsidóknak az 1944. évben történt összeköltötésével, valamint interná-

lásával kapcsolatban a kereskedelmi kamara területén Komárom volt az első, amely a zsidó üzleteket az én rendelkezésemre 1944 március 24-én lezárta és ezzel az üzletekben lévő vagyont megmentette. Az üzletekből a romlandó árukat még az erre vonatkozó rendelet megjelenése előtt értékesítette, így e tekintetben is a legnagyobb gondossággal járt el. Ezidőszerint kb. 130 zsidó üzlet van zárva.”

A Schnitzer Ármin Mikromúzeum továbbra is várja a hitközség múltjával kapcsolatos emlékeket.

PA

Jövönk, ami összeköt – a régió oldala

Bemutakoznak a Kehila díjasok

Beszélgetés Winkler Miksával

1951-ben születtem Balatonalmádiban. Szüleim Pápa környéki kis falvakból – vallásos zsidó múlttal – az 50-es évek elején kerültek a Balaton partjára. Kereskedelem, vendéglátásban dolgoztak. Iskolai tanulmányaimat helyben és Veszprémben végeztem.

Katonai szolgálat után, 1973-ban költöztem Budapestre. Itt találkoztam az akkori zsidó élettel, zsidó fiatalokkal. Kötődésem a zsidósághoz azokban az években erősödött meg.

Kereskedelemmel dolgozom. Vezetőként a Fotex cégnél, többek között a Kodak és Gillette termékek hazai forgalmazása, később a Well Done cég termékeinek sikerre vitele fűződik a nevemhez. Különböző kereskedelmi területen, kisebb-nagyobb cégeknél és magánvállalkozásban tevékenykedtem.

1980-ban házasodtunk össze, feleségemmel Raab Anikóval, aki Siófokról került Budapestre. Népművelő tanárként kezdte pályáját, ma már egészségügyi témákban gyógyító-megelőző területen dolgozik. 19 éves Judit lányunk érettségi előtt áll, a Scheiber Sándor Gimnázium tanulója.

Fiatalkorom meghatározó zsidó vonatkozású élményei a családdal töltött őszi Nagyünnepet Keszthelyen, ahova szüleimmel és testvéreimmel jártunk.

Kisgyerekkorom óta évről évre visszatérő programok: mártírünnepség a devecseri temetőben, ahol az emlékmű márványtáblája Anyai Nagyszüleim neveit is őrzi. A másik, a gyakori zarándokút, Apai nagypám sírjának látogatása a nemesszalóki temetőben, legtöbbször a hazalátogató párizsi rokonokkal.

Számos zsidó temető felújításában segédkezett az elmúlt években. Hogyan jött ez a feladat? Mely településeken sikerült eddig a rekonstrukció?

Talán 10 éve már, hogy híre jött Londonban élő zsidók rendbe hozatnák a nemesszalóki temetőt, keresnek valakit, aki helyben koordinálná, segítené tervüket.

Soha nem gondoltam, hogy az a temető, amelyben gyerekkorom óta óriási bozót és alig járható dzsungel, ledől, hiányos kerítés volt, egyszer úgy nézzen ki, mint

ma, ápolt, gondozott méltó emlékhely a kis település közepén.

A londoniak folytatták, jószándékú adományaik által több temető is megmenekült a méltatlan pusztulástól. Így Vásárosfaluban, Beledben, Farádon és másutt. Számomra az eddigi legnagyobb feladat volt a tavaly felavatott temető Ácson. Közben magam is kutatni kezdtem Veszprém megye temetőit. Sorra jártam, kutattam, fotóztam őket. Több olyat is találtam, amelyik a korábbi listákon sem szerepelt. Nagyon jó kapcsolatot alakítottam ki Tamás Péterrel, a Mazsihisz vidéki temetőkért felelős vezetőjével. A sikeres együttműködés idejének eredménye a már elkezdett csöglei építkezés. A kis faluvégi temetőben már újra áll a kerítés, állnak a sírkövek, többek között anyai ükszüleink 1877-ben és 1906-ban állított kövei.

A módszer viszonylag egyszerű: Szükség van anyagi támogatókra, a helyiek támogatására, a Hitközség segítségére, és csak össze kell hangolni ezt a néhány dolgot. A siker önmagáért beszél. Nagyon elköteleztem magam ebben a munkában. Rengeteg időt szántam rá, és szinte egyik kapcsolat hozta a másikat.

Bemutatná olvasóinknak a MAZSIT (Magyarországi Zsidó Temetőkért - www.mazsit.org) Alapítványt?

Így jött a kapcsolat Oblath Andrással, a Mazsit Alapítvánnyal. Ő nálam is korábban kezdte a kutatást, sok-sok temetőt „fedezett fel”. Az alapítvány honlapján egy profi lista áll össze, megyéknként. Segített felújításokban és a további kapcsolatépítésben is.

Milyen tervei vannak a jövőre nézve a temetőkkel kapcsolatban?

Azon dolgozunk, hogy összegyűjtsük és egy közös asztalhoz ültessük a jó szándékú, segítőkész, lelkes önkénteseket, akik temetőkkel foglalkoznak. Sokan vannak szerte az országban. Gyakran nem is tudnak egymásról.

Célunk egy hiteles, pontos lista, adatbázis összeállítása, együttműködés a Mazsihisszel és más szervezetekkel.

Tisztában vagyok avval, hogy lehetetlen a természet erejét legyőzni, de amit lehet

meg kell tenni, a mentés érdekében. Sok helyen a teljes eltűnés elmúlás fenyegeti a temetőt az ősök sírjait, vagy a „méltatlan állapotok” miatt nem szabad úgy hagyni.

Több alkalommal segített közösségünknek. Milyen szerepet játszik életében az önkéntesség a közösségben? Számos zsidó közösség aktív tagja, rendszeresen megfordul Budapesten és vidéken egyaránt. Hogyan látja e közösségek jelenét és jövőjét?

Nagyon szeretek adni, tenni a közösségért. Sok jó ötletem van, remélem a Jó I. segít még sokáig a sikeres megvalósításban. Egy kanadai utazásom során egy remek plakátba botlottam. A leglátogatottabb zsidó komplexum mellett a járdán láttam. Ott ahol egy időben 4-5 minjen van, tanulás a különböző korosztályok számára, tanulás, ima és kulturális események sokasága egész évben, azt kérde a plakát az arra járótól:

„Mit fogunk holnap tartani, ha ma nem teszünk semmit?” Ez a „felhívás” azóta is az arc poeticám. Nem lehet és nem kell vágni, hogy majd valaki más tovább viszi a lángot. Nekünk kell menni, nekünk kell ott lenni. Rengeteg dolgot lehet tenni. A legfontosabb a tanulástól kezdve mások segítésén át a fiatalok „bátorításáig”. Én nagyon sokat tanultam a fiataloktól, szeretek is köztük, velük lenni.

Helyszínen bőséges a választék. Ki-ki választhat. A rabbi, vagy a kántor, a tanulás vagy a társaság, a szép zsinagóga, kert vagy játszótér és barátok a gyerekeknek, kinek mi a fontos szempont.

Magam szeretek ott lenni, ahol a dallamok, a meghitt, nyugodt imádkozás, a kellemes társaság együtt vannak. Keresni kell a hiteles példaképeket, de szerencsére lehet még találni. Hál.I. nek van még kitől ellesni, és hitelesen átvenni a hagyományt.

Nem nehéz belátni, kimaradt egy nagy generáció a láncolatból. Sajnos, a nagyszüleinkkel mi nem találkozhattunk, nem tudjuk azt a vallásos világot újra visszahozni, más korban éltek, talán mások voltak a dallamok is. A saját korosztályom felelősségét hangsúlyoznám, a közel 60 évesekét, akik még láthatunk-hallhatunk valamit a szüleinktől. Ki többet, ki kevesebbet, azt is meg lehet érteni. Viszont át kell adnunk valamit a mi gyerekeinknek, ezt nekünk kell megtenni, ez a mi feladatunk, sőt felelősségünk lenne.

Sohasem késő elkezdenni, ezzel szoktam biztatni a korosztályom tagjait, ha a jövőről van szó.

Lehetőség van, csak élni kell vele!

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

Paidea Project Incubator Stockholmban

A Paideá-t – a Zsidó Tudományok Európai Intézetét a svéd kormány hozzájárulásából és magánadományokból alapították 2000-ben, azzal a céllal, hogy magas színvonalon fejlessze a Holokauszt során szinte teljesen megsemmisült európai zsidó kultúrát, értéket közvetítsen.

Az egyéves program során 25 diák (14-15 különböző országból) tanul Stockholmban elsősorban különböző korokból származó zsidó szövegek (pl. Tóra, Talmud, modern szövegek) értelmezését, hagyományos zsidó tanulási formákban (pl. chevruva – párban tanulás), az év során héber nyelvoktatás is folyik, rendszeresen érkeznek vendégladók különböző országokból. A tanulás nyelve angol, előképzettség nem szükséges. Az intézmény volt hallgatói ma Európa számos országában és a volt Szovjetunió területén aktív részesei, munkatársai, vezetői a zsidó életnek. Az intézmény alapítója és igazgatónője Barbara Lerner Spectre.

A Project Incubator

2006-tól minden nyáron két héten keresztül zajlik a Project Incubator program, melynek célja, hogy a különböző országokból érkező zsidó programok vezetői közösen tanuljanak, az elméleti tudás mellett gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek projektfejlesztés, prezentáció, a modern technika adta lehetőségek kihasználása, pályázatírás és forrásszerzés terén. A komoly jelentkezési folyamat során 26 projektet választanak ki más-más országból. Az inkubátor igazgatónője az Izraelben élő Brachi Liphshitz.

2010

Az ötödik Project Incubator megnyitójára 2010. augusztus 3-án, kedden este került sor a Paidea székházában Stockholmban. Ünnepi köszöntőt mondott Lena Posner- Körösi a Stockholmi Zsidó Hitközség volt elnöke, a Svédországi Zsidó Hitközségek Szövetségének első embere, a Paidea lelkes támogatója. Ismertette a 20000 főt

Bartha Anita, Ausztrics Andrea és Paszternák Tamás

számláló svédországi zsidóság helyzetét és az intézmény létrejöttének körülményeit. A számos országból (Izrael, Anglia, Spanyolország, Németország, Olaszország, Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Magyarország, Románia, Moldávia, Oroszország, Ukrajna és Fehéroroszország) megjelent hallgatókat Barbara Lerner Spectre és Brachi Liphshitz is üdvözölték. Ezután 9 nap intenzív tanulás következett, a hallgatók a nemzetközi tanári kar (USA, Anglia, Izrael, Svédország) irányítása alatt elméleti képzésben részesültek és gyakorlati feladatokat oldottak meg csoportokban és egyénileg. A szállást a közeli Lidingö városban található kollégium biztosította, külön érdekesség, hogy ezen a szigeten született Raoul Wallenberg, aki magyar zsidók ezreit mentette meg a Vészkorszak idején.

Az olykor estébe nyúló tanulást programok egészítették ki, volt „zsidó Stockholm” városnézés, piknik és Ki mit tud? Is. Pénteken este mindenki választhatott a neki megfelelő irányzatú zsinagógák közül (ortodox vagy reform). A szombat a pihenés napja volt.

A második héten a prezentációs készségek elmélyítése és a forrásszerzés lehetőségei kerültek terítékre. Csütörtökön záróünnepséggel és „diplomaosztóval” zárult a képzés.

Projektek a régióból

A résztvevők közül ketten érkeztek

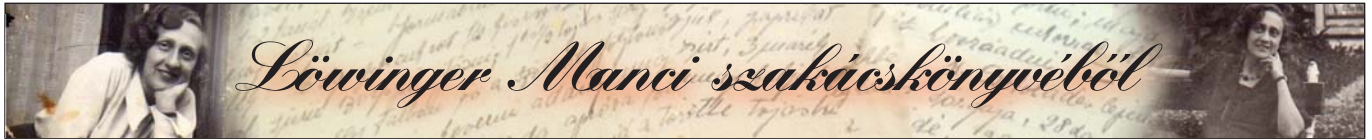
Magyarországról egy fő pedig Szlovákiából.

Bartha Anita, a Kidma vezetője, hebraisztika és a művészettörténet szakos végzős egyetemista, az évek óta sikeres PIXRAEL project (Izraelről szóló online fotópályázat, amely kiállítással zárul, www.pixrael.hu) továbbfejlesztését célozta meg, melynek során a tervek szerint nemzetközivé lép elő a pályázat és a következő időszak fő témája a zsidó arab kapcsolatok lesznek.

Ausztrics Andrea (www.ausztrics.com) jelenleg doktori munkáját készíti az ELTE-n, nemzetközi online zsidó múzeumot szeretne létrehozni a kortárs zsidó művészek számára, teret biztosítva alkotásaiknak. Tervei szerint az online felületet workshopok egészítik majd ki.

Paszternák Tamás, a Komáromi Zsidó Hitközség (www.menhaz.sk) háttáron átnyúló oktatási, kulturális és vallási programját, a DERECH (jelentése: az út)-et fejlesztette tovább, melynek célja a kis közösségek életének fellendítése regionális szinten.

A Paideáról bővebb információt a www.paidea-eu.org oldalon szerezhetnek. A programot elsősorban azoknak ajánljuk, akik most kezdenek valahol Európában különleges zsidó témájú projektek fejlesztésébe.

Holt-tengeri sült csirke

A Holt-tengert héberül Yám Hámélách, illetve a sós tengernek hívják. Tudjuk, hogy a tengeri víz sós, de a Holt tenger magas só koncentrációja olyan, hogy semmi féle élet nem létezik a tengerben. Angolul a neve Dead Sea-Halott tenger.

Igazából a Holt-tenger a világ egyik csodája. A tengerszint alatt mintegy 400 méterrel fekvő képződmény. A Holt-tengeri só összetétele nagy mennyiségben tartalmaz kloridot, nátriumot, magnéziumot és káliumot. Az itteni só és iszap népszerű gyógytermékek forrása.

Sokan ismerik azt a híres képet, ahol a vízben hátán fekvő, újságot olvasó fürdőzőt láthatunk. A Holt-tenger a szépség és egészség forrása. A part menti szállodák jól felszerelték és minden kényelmet megadnak a vendégeknek.

De mi nem turisztikai rovat vagyunk,

hanem sütés-főzés rovat és a következő recept összeköti a két témát. A Holt-tengeri kirándulást 1985-ben az ashkeloni idős korosztály klubja rendezte, Anyámmal együtt csatlakozunk a csoporthoz. Reggelire szendvicset vittünk magunkkal, az ebédet egyik Holt-tengeri szállodában ettük. A csoportban francia származású férj-feleség volt, mikor a reggeli szünetet tartottuk, ők szalma kosarukból 2-3 féle sajtot, francia kenyeret és egy üveg vörös bort vettek elő piros abroszal. A mi szendvicseink olyan provinciálisnak tüntek. A kedves pár mindenkinek adott a borból és a kirándulás nagyon jó hangulatban folytatódott.

A út sikeres volt és az ebéd különlegesen finom. A sült csirke meg olyan, amelyet még eddig soha sem kóstoltuk. Ropogós millió ízzel. Mindenki kíváncsi volt a receptre. A francia barátunk elkér-

te a csoportvezetőtől a mikrofont és ezt mesélte: A fiatal háziasszony a férje kedvébe akart járni, finom ebédet szeretett volna készíteni. Egész délelőtt az üzleteket járta, otthon csak a következőket találta: 1 csirkét, 1 kiló sót, 1 citromot, kis rizst és egy üveg bort. A mesélő francia úr mosolyogva nézett a feleségére és folytatta.

A háziasszony a tiszta csirkét belehelyezte az 1 kiló sóval feltöltött tepsibe, és a 4 részre vágott citromot a csirke hasába helyezte. Forró sütőben 1-1,5 óra alatt ropogós pirosra sütötte. Fél óra sütés után megfordította a csirkét. A sütés ideje alatt rizst főzött és az asztalra lehűtött borral egészítette ki a finom ebédet. A Holt-tengeri kirándulás után mi is megkedveltük ezt a receptet és elneveztük a Holt-tengeri sült csirkének.

Jó étvágyat!

Orna Mondshein,
Ashkelon, Izrael

Kile Kaleidoszkóp

Vezetőségi ülés Komáromban

A KZSH vezetősége Szukkot félünnepén, szeptember 28-án tartotta soros ülését, melyen minden tag megjelent. Pasternák Antal elnök köszöntője után Kollár Zoltán ismertette a Menház felújításának állását. Fő téma a rendkívül rossz állapotban levő Eötvös utca

9-es ház volt. Takács Péter helyi vállalkozó javaslatot tett a tetőtér megvásárlására és beépítésére. Másik alternatívaként felmerült, hogy a KZSH kamatmentes kölcsönt venne fel a JOINT-tól, és maga végeztetné el a szükséges munkálatokat. A vezetőség meghallgatta a JOINT képviselőjét, Hortváth Attila Eitant, aki beszámolt a lehetőségekről. A következő hónapban költségvetés készül mindkét lehetőségről, ezután születik majd döntés. Dr. Novák Tamás a jogi lehetőségekről szolt. Paszternák Tamás a háromórás ülés végén ismertette a KZSH gazdálkodásának eredményeit.

Miriam Neiger Fleischmann kiállítása

Szeptember 15-én a Szegedi Őszi Zsidó Fesztivál nyitókoncertje előtt nyílt meg a szegedi Új Zsinagóga előcsarnokában a komáromi születésű festőművésznő, Miriam Neiger Fleischmann kiállítása. A Jeruzsálem – kanyarok az idő-

ben című tárlat a budapesti Magyar Zsidó Múzeum közreműködésével került a Tisza-parti városba. A következő állomás október 18-tól két hónapon át Debrecenben.

A művésznőnek ezúton is gratulálunk.

Rozhovor s Beátou Bedecsovou

Novinky zo sociálnej oblasti z Bratislavy

Mám 33 rokov, pochádzam z okresu Galanta. Absolvovala som 2 stredné školy, v súčasnosti tretí rok externe študujem odbor sociálnu prácu na vysokej škole v Bratislave. V minulosti som pracovala pre americkú spoločnosť v oblasti monitoringu klinických štúdií ako technička asistentka pre strednú a východnú Európu. V rokoch 2004-2008 som bola zamestnaná na ŽNO Bratislava, kde som sa venovala práci s deťmi a seniorami, aktívne som sa podieľala na príprave i samotnom vedení rekreačno-rehabilitačných pobytov pre seniorov.

Aké sú najdôležitejšie úlohy CS v tomto období?? Aké máte plány na najbližšie obdobie?

V roku 2010 došlo k výrazným zmenám v pôsobení CS na Slovensku. Začiatkom roka 2010 sme sa presťahovali do nových priestorov na Panenskú ulicu č. 4, kde sme plne k dispozícii našim klientom. Tešíme sa, že môžeme byť súčasťou tvoriaceho sa nového centra, ktoré poskytuje zázemie sociálnemu, spoločenskému a kultúrnemu životu židovskej obce.

V apríli 2010 sme sa rozlúčili s dlhoročnou kolegyňou, človekom, ktorý našu kanceláriu zakladal. Pani Dr. Mencerovej sme sa poďakovali za odvedenú prácu, odovzdané skúsenosti a prajeme jej veľa zdravia a šťastia do ďalšieho života. Pozitívnu správou v tomto roku je, že náš hlavný partner, Claims Conference (CC) z New Yorku nás informoval o skutočnosti, že minimálne na ďalšie 2 roky môžeme počítať s prebiehajúcimi, ale i novými grantmi pre preživších holokaust. CC nás taktiež vyzval, aby sme preverili aktuálnosť databázy našich klientov, ktorých, žiaľ, z roka na roka čoraz viac ubúda. Boli sme upozornení na dôležitosť striktného dodržiavania všetkých podmienok v súvislosti s možnosťami čerpania finančných prostriedkov, ktoré sú určené výhradne pre preživších holokaust židovského pôvodu.

Ďalším pozitívom je, že nás zriadovateľ, UZ ŽNO myslí aj na ďalšie generácie a rozhodol sa podporiť tú, ktorá je takisto poznačená holokaustom. Ide o

tzv. 2. generáciu, to znamená generáciu narodenú tesne po vojne od roku 1945 až do roku 1960. Jej "členovia" sa na nás čoraz častejšie obracajú s prosbami o pomoc. Mnohí vedia, že už roky v spolupráci s organizáciou JOINT podporujeme 2. generáciu cez grant s názvom "Cash Assistant". Je to pomoc vyslovene sociálne slabším. Na základe formátu grantov, ktoré odškodňujú a pomáhajú preživším, sme sa rozhodli pomôcť aj 2. generácii, ktorú už taktiež začínajú trápiť zdravotné ťažkosti. Od

druhej polovice roku 2010 rozbiehame cez Grant 2. generácie preplácanie liekov a zdravotných pomôcok. Na detaily si budeme musieť ešte chvíľku počkať, jednotlivé limity zverejníme na webovej stránke www.uzzno.sk a oboznámime s nimi aj všetkých sociálnych pracovníkov na obciach a v komunitách. Musím upozorniť, že okrem iných podmienok si dávame záležať na tom, aby klient Grantu 2. generácie bol minimálne 1 rok od prihlásenia sa do grantu členom niektorej ŽNO alebo ŽNK na Slovensku. Víťame iniciatívu niektorých obci, ktoré pri vystavovaní potvrdenia o členstve v obci a odporúčania pre poberanie grantu žiadateľovi, venujú pozornosť taktiež tomu, aby žiadateľ bol aj aktívnym členom obce, a nielen poberal výhody ponúkané jednotlivými organizáciami.

Kolko klientov a spolupracovníkov má vaše stredisko na celom Slovensku?

Aktuálne evidujeme v nasej databá-

ze cca 960 klientov z celého Slovenska. Ide o preživších holokaust, pričom veľa z nich je vo veľmi vysokom veku. Naše stredisko má okolo 25 najbližších spolupracovníkov, s ktorými sme v pravidelnom kontakte. Ide o predsedov obcí a komunít a príslušných sociálnych pracovníkov.

Máte špeciálne plány aj pre malé komunity? Aké?

Naše plány sú rovnaké tak pre obce, ako i pre komunity. Každá "žijúca" obec či komunita musí mať svojho sociálneho pracovníka, ktorý je pre klienta predĺženou rukou medzi ním a našou kanceláriou. Máme záujem aj o terénnu prácu, CO si však vyžaduje fungovanie samotných sociálnych pracovníkov na obciach a v komunitách.

V tomto roku ste začali vypracovávať podmienky podpory 2. generácie. Aké sú podmienky? Aký je záujem?

V druhej polovici roku 2010 sme oslovili predsedov a sociálnych pracovníkov obcí a komunít na Slovensku v súvislosti s novovznikajúcim Grantom 2. generácie. Účelom tohto grantu je pomoc druhej generácii, ktorá je taktiež určitým spôsobom holokaustom poznačená. Žiadatelia o poberanie grantu samozrejme musia spĺňať určité podmienky. Vyžaduje sa členstvo v obci/komunita po dobu minimálne jedného roka pred podaním žiadosti, písomné doporučenie ŽNO alebo ŽNK, ktorej je žiadateľ členom, žiadateľ musí byť priamy potomok preživšieho holokaust, narodený do roku 1960 vrátane, nesmie byť v trvalom pracovnom pomere na plný úväzok, nesmie byť samostatne zárobkovo činná osoba, je dlhodobou nezamestnaný, alebo poberateľ štátnej sociálnej podpory, je invalidným alebo starobným dôchodcom. Celkový čistý mesačný príjem žiadateľa nesmie prekročiť 400 eur. Ako podmienka sa tiež uvádza trvale zhoršený zdravotný stav, preukázateľný posudkom odborného lekára, príp. vlastníctvo preukazu ZŤP.

Nemilé bolo pre nás zistenie, že sa našli i takí žiadatelia, ktorí si grant ako taký zle vysvetlili a svoju finančnú situáciu si prostredníctvom tohto grantu chceli zlepšiť i napriek tomu, že v núdzi nežijú.

Rozhovor s Mgr. Yvonne Tomenendal-Wollner

KOMÁRNO – VIEDEŇ

Narodila som sa v Bratislave. ako dieťa rodičov, ktorí prežili hrôzy holokaustu. Žila som 10 rokov v Hurbanove, odkiaľ pochádza

rodina môjho otca. Môj otec Géza Wollner bol známou a uznávanou osobnosťou v tomto okolí. Rodina mala veľkú zásluhu na udržiavaní židovského života. V roku 1914 prispel môj starý otec (spolu s E. Sümegom a M. Steinerom) značnými finančnými prostriedkami k vybudovaniu synagógy v Hurbanove. Žiaľ, táto synagóga bola zničená.

V roku 1958 sme sa presťahovali do Komárna, kde som v roku 1966 maturovala. Potom som študovala v Bratislave.

Spomínaš na „židovský“ život v Komárne?

Rada si spomínam na skromný židovský život v Komárne, na židovské oslavy, významné sviatky. Ako deti sme mali pekný bezstarostný život - o to sa postarali naši drahí rodičia, ktorí sa nám snažili poskytnúť pekné detstvo.

Kedy si odišla a ako si prežívala začiatky v cudzine?

V roku 1968 som odišla s rodičmi do Viedne. Rodičia sa vrátili a ja som zostala. Vybavila som si štúdium a potrebné veci k pobytu vo Viedni. Musím spomenúť, že rakúska vláda vyšla vtedy v ústrety československým študentom, umožnila nám študovať a poskytla rôzne vymoženosti, aby sme sa mohli rýchlo integrovať.

Začala som študovať, neskôr som si založila rodinu a tým, že som ovládala jazyk, mohla som sa ľahko prispôbiť životu vo Viedni. Moje obidve staré matky pochádzali z Rakúska, takže som mala vždy vzťah k tejto krajine.

Ako si sa uplatnila v živote?

Po štúdiu som sa uplatnila vo výučbe jazykov pre dospelých. V roku 1979

som začala učiť slovenský jazyk. V týchto časoch bola slovenčina v Rakúsku ešte neznámy jazyk. Bol to prvý kurz slovenčiny vo Viedni. Ako učiteľka slovenčiny som stála pred nefahkou úlohou. Učebnica slovenčiny, ktorá bola v tom čase na trhu, nevyhovovala mojej cieľovej skupine. Študenti neboli s učebnicou spokojní, a tak som začala pripravovať vlastne podklady. Pomaly vznikala kniha, ktorá spĺňala požiadavky študentov.

V roku 1994 vyšla vo Viedni prvá učebnica slovenčiny v nemecky hovoriacich krajinách (Nemecko, Rakúsko, Švajčiarsko). Medzitým už vyšlo päť nových prepracovaných a rozšírených vydaní, Zaplnila sa medzera, ktorá sa ukazovala a učebnica našla veľa priaznivcov. Otvorením politických a kultúrnych hraníc sa ukázala dôležitosť východoeurópskych jazykov, a tým sa stala aj moja učebnica dôležitým „nástrojom“ k porozumeniu a spoznaniu inej kultúry.

Od roku 1998 som docentkou na univerzite vo Viedni, učím nemčinu cudzincov a slovenčinu. Moja dlhoročná prax a pionierska činnosť ma motivovali študovať slovakistiku, nový odbor (od roku 2002) na viedenskej univerzite V roku 2005 som skončila moje druhé štúdium a stala som sa prvou slovakistkou v Rakúsku.

Čo by si ešte povedala záverom?

Rada žijem vo Viedni - Viedeň je moderné, kultúrne mesto, v ktorom ešte cítim stále dych bohatej histórie.

Ale rada sa vraciam do Komárna, do mesta môjho šťastného detstva, mojich spomienok, starých priateľov, do mesta, kde sú pochovaní moji drahí rodičia. Aj môj syn, ktorého som vychovala v našej tradícii, si tiež rád spomína na mesto, v ktorom žili jeho starí rodičia.

Som veľmi vďačná, že židovská komunita v Komárne vykonáva svoju funkciu, udržiava cintorín, organizuje rôzne židovské akcie - tým udržiavame našu tradíciu a zanecháme niečo veľmi hodnotné pre ďalšie generácie.

Metamorfózy...

(Pokračovanie zo strany 2.)

Bol zakladateľom ješivy v Bratislave, jeho názory boli tvrdo ortodoxné, ale jeho diela sa dodnes cítujú na celom svete. Výstava sa zaoberá miestom jeho posledného odpočinku, osudom starého židovského cintorína v Bratislave, ktorý splynul s osudom židovskej komunity v tomto meste s bohatou tradíciou. Miesto posledného odpočinku mudrca a jeho učeníkov na brehu Dunaja bolo mnohokrát ohrozené. Z dôvodu nedostatku miesta v určitom čase sa pokúsili pod hradnou horou vyriešiť pochovávanie tak, že na staré hroby naniesli vrstvu zeminy, tak staré hroby zostali nedotknuté, a na túto novú vrstvu pochovávali. Terénne úpravy boli potrebné aj z dôvodu regulácie koryta Dunaja. Hroby mudrcov sa vtedy zachránili, ale v roku 1943 v priebehu nacistickej okupácie (keď už väčšina Židov bola deportovaná) sa mesto rozhodlo, že pod hradom vybuduje tunel, a tak sa zlikvidoval aj starý cintorín. Veľkú časť hrobov zničili, kosti pod cirkevným dozorom premiestnili do blízkeho ortodoxného cintorína.

Zázračným spôsobom však hrob Chatama Sofera a jeho učeníkov zostali nedotknuté. Dostali sa však pod zem, nad nimi bola vrstva betónu. Na začiatku 80-tych rokov minulého storočia preložili trať električky do tunela a odvtedy bola nevlúdna budova zastávky električky vchodom k svetoznámych hrobom. Nad hlavami modliacich každú minútu rachotili viactonové autá.

ŽNO v Bratislave a celý rad ortodoxných organizácii inicializovali po nežnej revolúcii premiestnenie koľajníc a navrhli nové mauzóleum, ktoré by dostalo prirodzené osvetlenie. Kohaniti majú možnosť prístupu na sväté miesto cez most kohanitov. Novú budovu projektoval známy slovenský architekt Martin Kvasnica. Odvtedy prichádzajú pobožní pútnici zo všetkých kútov sveta, aby sa pri pamätníku v tejto známej komunite pri hrobe múdreho rabína pomodlili (ďalšie informácie nájdete: www.chatamsofer.com).

Aj Bratislavčania vedia, kto tu odpočíva, pretože cez zastávku električky „Chatam Sofer“ prechádza mnoho liniek, a preto meno tohto mudrca odznie z reproduktorov denne viac ako stokrát.

Rozhovor s predsedníčkou a podpredsedom SÚŽM

Naša budúcnosť

Simona Kramerová: Som študentkou dvoch študijných programov na Univerzite Komenského v Bratislave, a to primárne politológia, ktorá mi učarovala už vo veku, keď moji rovesníci rozmýšľali o práci hasiča alebo astronauťa, a manažment, absolvovala som ročný študijný pobyt v Regensburgu v Nemecku, kde som v mnohých prípadoch pochopila, že občiansky život a komunitná angažovanosť môžu fungovať omnoho lepšie, ako v našej slovenskej realite.

Ladislav Mesežnikov: Až v poslednom roku som reálne pochopil, čo znamená, že čas sú peniaze, nakoľko moje aktivity začínajú zaberáť toľko času, že problematika self manažmentu začínajú byť moja prioritou číslo 1. Študujem informatiku, ktorej sa profesionálne venujem už niekoľko rokov, momentálne robím pre Univerzitu Komenského správcu informačných systémov a zabezpečujem technickú podporu pre jej zamestnancov, zapájam sa do rôznych grantových projektov. Spoznal som pracovné prostredie v malých firmách aj nadnárodných podnikoch, v štátnych inštitúciách, ako aj v súkromnom sektore, práca v SÚŽM je však nová skúsenosť, na ktorú sa aj so Simonou veľmi teším.

So Simonou tvoríme akýsi tím už niekoľko rokov, keď sme sa zúčastňovali ako vedúci detského židovského tábora v Szarvasi v Maďarsku, myslím, že veľmi úspešne, a myslím, že najmä vďaka Simoninmu, možno až nenormálne zodpovednému prístupu k práci.

Nedávno ste boli zvolení za vedúcich SÚŽM. Aké sú Vaše najdôležitejšie úlohy? Aké plány máte na najbližšie obdobie?

SÚŽM poznáme od doby, keď sme sa mohli stať jej členmi a za najdôležitejšiu úlohu momentálne považujeme zrevidovanie jej členskej základne. Pred našim zvolením, SÚŽM nebola schopná povedať, koľko ma členov a už vôbec nie, kto sú jej členovia. Pre občianske združenie je to nevyhnutná podmienka, napríklad na napĺňanie jedného zo svojich hlavných poslání, a to vypracovávanie a zverejňovanie stanovísk a názorov na jednotlivé problémy

verejného života, jej volení zástupcovia potrebujú akýsi mandát, kredibilitu, o ktorú sa môžu oprieť práve vďaka svojím členom. Rovnako, kým svojich členov nepoznáme, môžeme len hádať, aké projekty by ich zaujali. Meníme formu komunikácie, nedávno sme začali posielat pravidelný email newsletter, ktorý prináša informácie ucelene a nevytvára dojem SPAMU, ktorý sa automaticky hádže do koša.

Máte plány aj pre malé komunity? Aké?

V najbližšom mesiaci, dvoch plánujeme cestu po slovenských komunitách, aby sme spoznali nových potenciálnych členov. Chceme, aby ich prvý kontakt s úniou bol osobný, aby vedeli, že s nami môžu počítať. Budeme klásť väčší dôraz na projekty ktoré sa konajú mimo Bratislavu, jesenný 3-dňový seminár už nestíhame zorganizovať, ale od budúceho roku to bude jedna z hlavných priorit únie.

Ako je možné podľa vás aktivizovať strednú a mladšiu generáciu v prospech komunity?

Je potrebné zvýšiť povedomie tejto generácie o komunite, židovskej kultúre, ako aj o svojich členov. Treba robiť projekty v čo najväčšej miere, ale koncepčne, nie jednorazovo. Momentálne pre mladých neexistuje jediný projekt, ktorý by tu bol dlhšie obdobie, s tradíci-

ou. Pre mladú generáciu má byť práve komunita prospechom, aby sa neskôr pozície otočili. Toto si uvedomuje aj ÚZ ŽNO, od ktorého preto cítime aj náležitú podporu.

Ako je prezentovaná slovenská židovská mládež na medzinárodnej úrovni?

Rozprávali sme sa s mnohými ľuďmi z organizácií, ako je JDC, Jewish Agency for Israel a i., vždy sme museli úniu predstavovať ako neznámu organizáciu. SÚŽM pre svojich členov zabezpečovala na medzinárodnej úrovni doteraz jedine informačný servis, jej členovia sa vždy zapojili len ako účastníci, organizačne jedine na česko-slovenskej úrovni. Ešte tento rok budeme spoluorganizovať zimný medzinárodný seminár Wing v niektorej z lyžiarskych destinácií za účasti mnohých európskych krajín, budúci rok svetové Maccabi hry vo Viedni, chceli by sme na Slovensku organizovať tematický seminár s účasťou viacerých krajín, získavanie finančných zdrojov by nemalo byť najväčšou výzvou.

Aká je vaša vízia pre budúcnosť židovskej komunity na Slovensku?

Chceme, aby komunita bola čo najväčšia, ale hlavne živá a fungujúca. Aby pre svojich členov znamenala isté zázemie a aby bola v tomto teritóriu výhodou, a nie na obtiaž. Ťažko povedať, či k tomu dokážeme dopomôcť, minimálne však chceme, aby tu boli ľudia, ktorí by nás vedeli a chceli nahradiť.

-s/-

Zasadnutie vedenia v Komárne

V priebehu sviatkov Sukot, dňa 28. septembra, zasadalo vedenie ŽNO, na ktorom boli prítomní všetci členovia. Po uvítaní predsedom Ing. Antonom Pasternákom referoval o stave rekonštrukcie Menházu Zoltán Kollár.

Hlavnou témou bol mimoriadne zlý stav domu na Ulici Eötvösa č. 9. Miestny podnikateľ Peter Takács predniesol návrh na nákup podkrovia a jeho zástavbu. Druhou alternatívou bolo, že ŽNO si zoberie bezúročnú pôžičku od JOINT-u, a následne by vykonala potrebné práce.

Vedenie si vypočulo referát zástupcu JOINT-u Attilu Eitan Horvátha, ktorý vedenie podrobne informoval o možnostiach. Nasledujúci mesiac bude vypracovaný podrobný rozpočet na obidve alternatívy a iba potom sa o veci rozhodne. Dr. Vojtech Novák hovoril o právnych možnostiach.

Tamás Paszternák na konci trojhodinového rokovania podal krátku správu o výsledkoch hospodárenia ŽNO.

-pt-

Zasadalo vedenie ÚZ ŽNO

Prezídium ÚZ ŽNO zasadalo 3. októbra 2010 v Košiciach. Našu ŽNO zastupoval predseda Ing. Anton Pasternák. Hlavným bodom programu bolo prijatie nových stanov, čo vedenie podporovalo a navrhlo do programu valného zhromaždenia, ktoré bude rokovať 21. novembra t.r. v Bratislave.

Rokovalo sa aj o nájmovej zmluve Chez Davidu, ktorá teraz vyprší. Hlasovalo sa aj o predaji viacerých nehnuteľností. Prítomní si po konzumácii kóšer obeda a na záver výjazdového rokovania prezreli nehnuteľnosti ŽNO v Košiciach.

-p-

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Spravodaj, komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Šalom podporili: Lilla a Juli Balázs, rodina Rujder (Nitra), Milesova Jelizaveta (Komárno), rodina Vajnorsky (Izrael) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ ŽNO opätovne vydá publikáciu o Menháze, nakoľko sa budova stala súčasťou Cesty slovenského židovského kultúrneho dedičstva. Nové vydanie bude obohatené fotografiami a vyjde v trojazyčnej mutácii (slovenčina, maďarčina a angličtina), v počte 5000 exemplárov, za pomoci Nitrianskeho samosprávneho kraja.

☆ Bratislavské zastúpenie JOINT-u aj v tomto roku prispelo k dôstojnej oslave Vysokých sviatkov. Ďakujeme pekne!

Výstava fotografií Viery Kamenickej v Slovenskom inštitúte v Budapešti.

Metamorfózy Chatama Sofera

V rámci XIII. Letného židovského festivalu sa 30. augusta 2010 konala vernisáž výstavy Viery Kamenickej v Slovenskom inštitúte v Budapešti na ulici Rákócziho. Prítomní zaplnili celú prízemnú časť, medzi nimi bol aj veľvyslanec Slovenskej republiky Peter Weiss. Uvítací prejav predniesol riaditeľ inštitútu Milan Kuruc. Pán riaditeľ vo svojom príhovore spomenul aj viacročnú úspešnú spoluprácu s Letným židovským festivalom. Predstavil umelkyňu, ktorá je zamestnankyňou Slovenského národného múzea – Múzea židovskej kultúry a ktorá ako fotografka už dlhé roky sleduje so svojim aparátom život židovskej komunity, fotografuje živé, ale aj zničené budovy komunit, judaiká.

Históriu výstavy nás dôkladnou maďarčinou oboznámila Viera Kamenická. Hovorila a rabínovi narodenom vo Frankfurte, o Moše Schreiberovi (1762-1839), ktorý sa zapísal do histórie pod menom Chatam Sofer.

(Pokračovanie na strane 4.)

SPRAVODAJCA

V Komárne opäť stál stánok – Sukot

Naša komunita, rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, si aj v roku 5771 pripomenula sviatok Sukotu. Na dvore Menházu sme opäť postavili stánok, ktorý sme obdržali od budapeštianskej komunity na ulici Frankel.

Stánok sme dekorovali dielami našej rodáčky, jeruzalemskej akademickej maliarky Miriam Neiger-Fleischmanno-

Koordinátor Tamás Paszternák pozdravil prítomných a následne teta Teri hovorila o tom, čo pre ňu znamená,

vej. Návštevníkov klubu Šalom neodradil ani dažď, aby strávili krátky čas v tomto stánku. Zaujímavé a dojímavé chvíle sme strávili v sále Zoltána Wallensteina, kde sme uvítali hostí z Izraela – tetu Teri Vajnorskú s dcérou Gizkou, jej manželom Peťom a štyrmi deťmi s Michalom, Yaelom, Yuvallom, Yaronnom, ktorí navštívili naše mesto.

že je v Komárne spolu so svojou rodinou. Teta Teri spolu so svojím manželom odišli do Izraela koncom osemdesiatych rokov, nakoľko ich dve dcéry sa vysťahovali ešte v roku 1968. Po starých rodičoch sa ujala slova mladšia generácia, oboznámili nás s tým, čomu sa venujú a s akými pocitmi prišli do Komárna. Rodina Vajnorsky a Stern-

bach tak isto prispeli k výzdobe stánku. Po nich prehovoril budúci rabín Pál Megyes, poslucháč Židovskej univerzity, ktorý vysvetlil pôvod sviatku, symboly, zvyky a tradície.

Na prestretých stoloch boli pochútky zo Stredomoria, humus, pita, falafel a baklažánový šalát. Dobrá nálada bola ešte zvýraznená s pesničkami, ktoré v sprievode gitary zaspievali naši hostia z Jeruzalema.

Poslednú akciu Vysokých sviatkov sme ukončili v nádeji, že podobným spôsobom, spoločne uvítame aj rok 5772!

PA

Predbežne o Chanuke

Naša ŽNO usporiada v dňoch **3.- 4. decembra 2010**, v priebehu Víkendu tradícií, program pri príležitosti Chanuky. Akciu podporuje Csema-dok a Nadácia rodnej zeme. O podrobnostiach sa dočítate v novembrovom čísle Spravodaja.

Výlet do Budapešti

ŽNO v Komárne organizuje v nedeľu 14. novembra 2010 výlet do Budapešti.

Plánovaný program:

8:00: Odchod mikrobusu od Menházu

10:00-12:00: Návšteva synagógy na ulici Dohány, prechádzka po židovskej štvrti, v priebehu ktorej navštívime také miesta, ktoré turistom nie sú prístupné.

12:00-14:00: Kóšer obed v reštaurácii Carmel, následne prechádzka po štvrti

14:00-15:30: Návšteva Izraelského kultúrneho inštitútu, ktorý bol otvorený v septembri t.r.

15:30: Voľný program

18:00: Koncert v synagóge na ulici Dohány (Zorán – Hernádi Judit – Kern András – Heilig Gábor)

cca. 22:00: Príchod do Komárna

Poplatok je vďaka našim sponzorom so zľavou pre členov ŽNO a pre všetkých, ktorí sa aspoň raz zúčastnili na bohoslužbách v komárňanskej synagóge pri príležitosti Vysokých sviatkov roku 5771 – 25 eur, pre ostatných 45,- eur. Zľavenný poplatok sa týka iba tých, ktorí sa zúčastnia na celodennom programe. Žiadame vás, aby ste účastnícky poplatok zaplatili do 9. novembra, lebo na mieste sa platiť nedá.

Prihlásiť sa môžete na e-mailovej adrese kile@menhaz.sk a na sekretariáte ŽNO v Komárne.

Srdečne vás očakávame!